

Kreativne delavnice predsednikov društev

Odzivi predsednikov društev na povabilo na kreativne delavnice v hotelu ZDUS Delfin v Izoli so različni. Medtem ko so se v 6 pokrajinskih zvezah odzvali na poziv praktično vsi predsedniki društev, so v drugih izrazili vrsto zadržkov, v eni pokrajinski zvezi, kot nam je povedal predsednik, pa v celoti odklanjajo sodelovanje. Zadržki so naslednji: ne potrebujemo nobenih izobraževanj, doslej smo delali brez inštrukcij, pa bomo tudi v prihodnje, štiri dni ne moremo biti odsotni od doma, to je zapravljanje denarja, delati ves dan bo prenaporno, nič ne bomo imeli časa za rekreacijo, teme niso zanimive, ne maramo nobenega posiljevanja, če ne bo vse brezplačno, ne pridemo, ne bomo se vozili čez Koroško, da pridemo v Izolo, se jezijo predsedniki iz zgornjega Podravskega. Kje bomo spali, kje jedli, koliko bomo morali prispevati v Rogaški Slatini, ali se bomo sploh lahko kopali, se jezijo predsedniki iz južne Primorske.

Cilj projekta ni nagradno letovanje v hotelu, niti ne soljenje pameti ljudem, ki držite pokonci našo organizacijo in ki znate uporabiti take in drugačne prijeme, da pridete do sredstev za svoje delo in za pridne sodelavce – prostovoljce. Pomembna sta dva: da izmenjamo med seboj izkušnje in si s tem olajšate delo v društvih, da pogledamo skupaj, kako bomo zbirali sredstva v letih, ki so pred nami, da izboljšamo komunikacije med seboj v času, ko se bo treba trdo bojevati za naše temeljne človekove pravice in ko se moramo bolj kot doslej povezati v učinkovito nevladno organizacijo.

Delali bomo vsak dan 6 ur in pol, in to 3 in pol dopoldne in 3 ure popoldne. Na dan prihoda se bomo popoldne za kratek čas srečali, se pozdravili in na kratko, v pol ure, pregledali, kaj smo naredili v zadnjih sedmih letih. Naslednji dan bosta na vrsti dve temi: kako vodimo društva in kakšne so možnosti za pridobivanje dodatnih sredstev v društvih. Predstavili bomo primere dobrih praks v naših društvih, upajoč, da boste morda našli kako novo idejo za svoje delo ali pa dobili potrditve za aktivnosti v vašem društvu. Tretji dan se bomo pogovorili o skladu medsebojne pomoči, skušali bomo zbrati vaše zamisli, kako s skladom naprej. Na dan odhoda bomo skušali zbrati vaše ideje o pridobivanju novih članov in o novih programih za nove generacije.

Pred nami so zelo težki časi. Naša velika organizacija je doslej uspešno prebrodila že 67 let. Jo bo zdajšnja stiska načela? Če se bo reševal vsak sam, bomo uspešni manj, kot če se rešujemo skupaj, če si izmenjamo dobre prakse in se česa naučimo tudi iz neuspehov.

Mateja Kožuh Novak

vseбина

Vsi smo ena generacija.....	2
Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami	3
Kakšno zdravstveno varstvo želimo, pričakujemo, zmoremo	4
Uspešne oblike upravljanja javnih zdravstvenih zavodov	5
Aspekti celostne oskrbe	7
Slovenski zdravstveni sistem iz nove evropske perspektive.....	9
Vaši novi poslanci	10
Obvestila	12
Podnebne spremembe ali spremembe družbe (8).....	14

S posvetovanja v Državnem zboru Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami. Več na straneh 3 do 9.

Vsi smo ena generacija!

Z utrinki iz predstave *Star fotr*, v kateri je igralec Janez Hočevar Rifle predstavil smešne plati neizogibnega staranja, se je izteklet letošnji 14. festival za tretje življenjsko obdobje, ki je bil med 30. septembrom in 1. oktobrom v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Festival za tretje življenjsko obdobje je edinstvena prireditev za starejše v Sloveniji in največja tovrstna prireditev v Evropi. Je prostor povezovanja, izmenjave idej in ustvarjanja, posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami.

Letošnji festival za tretje življenjsko obdobje je obiskalo več kot 15 tisoč starejših, pa tudi mlajših obiskovalcev, ki jih je pričakal bogat in vsebinsko pester strokovni, izobraževalni in kulturni program.

Kot sicer vedno so obiskovalci izobraževalnega programa v predavalnicah in odprtih delavnicah imeli tudi letos priložnost prisluhniti mnenjem in sodelovati v razpravah z uglednimi strokovnjaki, politikami in drugimi javnimi osebnostmi, s psihologinjo, profesorico, z raziskovalko in družinsko terapevtko dr. Gabi Gačinovič Vogrinčič, upokojeno profesorico, novinarko in ambasadorico radostnega staranja dr. Manco Košir, prof. dr. Jožetom Ramovšem z Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, dr. Stanetom Pejovnikom iz Združenja seniorjev Slovenije, pa s predstavniki domov upokojencev iz vse Slovenije ipd.

Kulturni program festivala je bil tudi letos medgeneracijsko obarvan. Generacije so se družile in povezovale na odprtem

in medgeneracijskem odru, ki sta bili prizorišče kulturnih, umetniških, folklornih in drugih nastopov upokojencev, dijakov in učencev. Na odprtem odru so podelila tudi priznanja nagrajencem petih festivalskih natečajev (literarnega za starejše in mlajše, likovnega, fotografskega in medgeneracijskega). Izbrana dela likovnega in fotografskega natečaja so bila na ogled vse dni festivala v mali galeriji in drugem preddverju Cankarjevega doma.

Tradicionalno ZDUS pripravlja v Linhartovi dvorani in na odprtem odru večer pesmi in plesa in srečanje pevskih zborov društev upokojencev Slovenije. Drugi dan festivala se je Zdusova svetovalnica preselila iz Šiške v Cankarjev dom v Zdusov kotiček, kjer so svetovalci in strokovnjaki ZDUS bili obiskovalcem na voljo z informacijami o različnih možnostih izboljšanja bivanja v starosti, o alternativnih oblikah bivanja starejših, o sobivanju, o prilagoditvah stanovanj in hiš potrebam starejših, o ponudnikih pomoči na domu itd.

Sicer pa več na spletnih straneh www.zdus-zveza.si in na www.f3zo.si/ljubljana pisno pa v novembrski številki revije ZDUS in ZPIZ Vzajemnost.

Festival se je še posebej v zadnjih letih uveljavil kot tradicionalna, mednarodno odmevna prireditev, ki starejše povezuje z drugimi generacijami in s tem krepi zavedanje o pomenu medgeneracijske solidarnosti. Glavne razprave letošnjega festivala pa se vsemu povedanemu navkljub, niso mogle izogniti krizi, ki je v veliki meri prizadela tudi starejše.

info.zdus

Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami

V zadnjem času že skoraj ni starejše prebivalke ali prebivalca Slovenije, ki ne bi na lastni koži okusil, da zdravstveni sistem ne deluje dobro. V Zvezi društev upokojencev Slovenije zbrani upokojeni strokovnjaki, ki so v drugi polovici 20. stoletja že zgradili uspešen zdravstveni sistem, zdaj že dlje časa opozarjajo na nujnost ustavitve stihijskega razpadanja javnega zdravstvenega sistema in odtekanje denarja, ki ga namenjamo za delovanje javnega zdravstvenega sistema v zasebne žepe.

Tudi letos, na zadnji dan festivala za tretje življenjsko obdobje, je Zveza društev upokojencev Slovenije ob svetovnem dnevu starejših, 1. oktobru povabila seniorje v državni zbor na letni posvet. Na njem so upokojeni strokovnjaki ZDUS kakim 130 udeležencem predstavili svoje poglede na nadaljnji razvoj zdravstvenega sistema v Sloveniji, ki bodo podlaga za oblikovanje izhodišč za pripravo nove zdravstvene zakonodaje.

Predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije dr. Mateja Kožuh Novak je v uvodni besedi navedla, da švedska organizacija uporabnikov zdravstvenega varstva od leta 2005 v 35 evropskih državah zbira podatke o kakovosti zdravstvenega varstva in izračunava letni indeks uporabnikov zdravstvenega varstva. Za izračun uporabljajo informacije iz posameznih držav (anonimna internetna letna anketa) o pravici do informiranja, čakalnih dobah, umrljivosti dojenčkov, o bolnikih z rakom, o stopnji splavnosti, prezgodnji smrti, pojavnosti bolnišničnih infekcij in depresije, o dostopnosti do zdravstvenih storitev, stopnji preprečevanja bolezni in zdravlil. V letu 2013 je Slovenija izboljšala svojo uvrstitev na področju zdravstvenega varstva, slabi točki pa ostajata preprečevanje bolezni in čakalne dobe, je poudarila predsednica slovenskih upokojencev.

Po njenih besedah ostaja na vrhu Nizozemska z 870 točkami od največ tisoč možnih. Sledijo ji Švica, Islandija, Danska in Norveška. Med vzhodnoevropskimi državami je na prvem mestu Češka, Slovenija pa se uvršča med Portugalsko in Španijo, a pred Hrvaško, Italijo in Slovaško.

Med drugim je Kožuhova v uvodu dejala: »Slabosti, ki se kažejo glede porabe alkohola, visokega krvnega pritiska in nediagnosticirane sladkorne bolezni zahtevajo ukrepe in obenem kažejo, kako je mogoče izboljšati splošno zdravje. Sicer pa so dolge čakalne dobe v Sloveniji madež, ki ga je treba obravnavati,« se je zavzela in nadaljevala: »Zavzemamo se za javni zdravstveni sistem po meri ljudi in za ljudi, ki je solidarno in pravično financiran, dostopen in kakovosten. Posebno pozornost je treba nameniti razvoju primarnega zdravstvenega varstva, preventivnim programom in programom krepitev zdravja, saj tako na najbolj ustrezen način obvladujemo stroške zdravstvenega sistema. Razvoj je treba zagotoviti tudi na nekaterih področjih, ki so nedav-

no postala sestavni del javnega zdravstvenega sistema in ki ljudem omogočajo večjo varnost in kakovost obravnave (neakutna bolnišnična obravnava, paliativna oskrba, dolgotrajna oskrba). Prepričani smo, da je mogoče doseči uspešno delovanje sistema s premišljenimi načini financiranja in organiziranja zdravstvenega varstva.«

Po nagovoru predsednice ZDUS dr. Kožuhove je posvet odprl predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez. V svojem nagovoru je opozoril na pomen zavedanje, da se družba vse bolj stara in da mora biti vedno več ljudi dejansko aktivno vključenih v družbo. In prav zdravstveni sistem je po besedah dr. Brgleza eden tistih elementov, ki je bistven, da sploh omogoči dejansko vključenost tudi teh generacij, ki so že veliko prispevale k razvoju slovenske družbe. Problem starajoče družbe je eden največjih družbenih in gospodarskih izzivov, pred katerim se je znašlo človeštvo in s tem tudi Republika Slovenija, je dejal dr. Brglez in dodal, da se tudi zato s to problematiko ukvarjajo ne le nacionalni parlamenti in ne le posamezne države, pač pa tudi Organizacija združenih narodov, Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj in prav tako tudi Evropska unija. Posledice staranja prebivalstva so številne in raznovrstne - od demografskih, ekonomskih, socialnih, psiholoških, kulturnih, institucionalnih, pa tudi političnih. Družbeno najbolj občutljive in hkrati najbolj obsežne pa so po besedah dr. Brgleza ekonomske in socialne posledice staranja prebivalstva, ki jim je, zato treba nameniti dovolj pozornosti, ne pa si zgolj zatiskati oči pred neželenimi posledicami. Predsednik državnega zbora je ob tem dejal, da v Sloveniji na te izzive še nismo najbolje pripravljene in zato jim tudi še nismo v celoti kos. Poudaril je, da moramo najprej spremeniti miselnost o staranju, starosti in upokojevanju, kot tudi naš odnos do sprejemanja strukturnih reform, ki niso le nuja, ampak predstavljajo tudi priložnost za spremembe na boljše tako za starejše, kot za mlade generacije. Medgeneracijski dialog se, tako dr. Brglez, dejansko mora vzpostaviti. Dodal je, da je kljub številnim neznamkam, ki zaznamujejo to področje demografije, jasno, da bo jutrišnja družba povsem drugačna od zdajšnje in da se je na to dejstvo treba pripraviti. Starejšim generacijam je treba omogočiti, da v jeseni življenja lahko aktivno in kakovostno delujejo in zato moramo spremeniti odnos do razumevanja staranja in odpraviti stereotipe.

Ob koncu nagovora je predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez vnovič poudaril, da je za slovenski zdravstveni sistem že dlje jasno, da potrebuje temeljite spremembe, in ob tem dejal, da verjame in upa, da bo »vladi uspelo oblikovati zdravstveni sistem, ki bo po meri ljudi, sistem, ki bo solidaren in pravično financiran, predvsem pa dostopen in kakovosten, vsekakor pa bo moral ostati tudi javen«.

info.zdus

Kakšno zdravstveno varstvo želimo, pričakujemo, zmoremo

Zdravje je največja vrednota ljudi. Je temelj dobrega počutja, ustvarjalnosti, socialne varnosti in napredka celotne družbe. Je pogoj za ekonomski in socialni napredek in položaj posameznika, družine in družbe. Žal pa temu področju doslej vlade niso namenile posebne pozornosti in nikoli ni bilo med prednostnimi področji.

Zakoni s področja zdravstvenega varstva so zastareli

Zdravstveno varnost po ustavi zagotavlja država, zato je tudi najbolj odgovorna za razmere na področju. To varnost ureja s sistemom obveznega (socialnega) zdravstvenega zavarovanja in je urejeno s posebnim zakonom. Žal pa so zakoni s področja zdravstvenega varstva zastareli, nekateri pomembni cilji pa še po 20 letih niso uresničeni. Vmes pa se potrebe po dobrem, učinkovitem in vsem dostopnem zdravstvenem varstvu povečujejo in zakonodaja ter praksa ne sledita več novim razmeram in potrebam. Vsi poskusi »zdravstveni reform« v zadnjih desetih in nekaj letih niso obrodili sadov. Zato pa se na drugi strani slabša dostopnost do zdravstvenih storitev in oskrbe, daljšajo se čakalne dobe, več je nelegalnega samoplačništva, povečujejo se primanjkljaji javnih zdravstvenih zavodov in ZZZS, tako javni sistem zdravstvenega varstva razpada in ne deluje, kot bi moral. Vse to najbolj občutijo kronični bolniki, med katerim je največ upokojujencev ali starejših ljudi.

Nujna je celovita reforma

Ni več časa za teoretične razprave, ampak je nujno potrebna celovita reforma sistema zdravstvenega varstva na vseh njegovih področjih, in sicer v obveznem in prostovoljnih zavarovanjih, v ureditvi solidarnosti predvsem pri obveznostih, pri financiranju in zagotavljanju finančnih virov za njegovo delovanje. Vse to mora spodbujati krepitev javnega sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki bo temeljilo na nepridobitnosti, najširši solidarnosti (pri obveznostih in pravicah), pravičnosti in najširši možni dostopnosti za vse. Nujne so tudi spremembe v organizaciji in načrtovanju razvoja zdravstvenih dejavnosti. Med prednostnimi nalogami nove vlade bi morala biti določitev meril za mrežo javne zdravstvene dejavnosti in mrežo samo ter pravna in organizacijska razmejitev javne zdravstvene dejavnosti od zasebne. Prav tako je treba na novo definirati javna pooblastila in odgovornosti glavnih deležnikov v sistemu (MZ, ZZZS, zbornice itd.).

Reforma mora predvsem izboljšati sistem za zavarovance. Gotovo da bo morala predstavljati kompromis med ute-

meljenimi potrebami, pričakovanji in željami ter možnostmi njihovega uresničevanja. Pri tem je odveč razprava, ali naj bi se prej lotili področja zavarovanja ali dejavnosti ali česa tretjega.

"Naj nova vlada končno sprejeme strategijo razvoja zdravstvenega zavarovanja!"

Upokojujenci se zavzemamo in zahtevamo ohranitev in dograditev solidarnega javnega sistema zdravstvenega varstva, za večjo racionalizacijo v organizaciji zdravstvene dejavnosti, za preprečevanju neopravičenega prelivanja sredstev iz javnih virov v zasebne zasluge ter za novo določitev zasebnih virov v sistemu. Vse to pa naj bi se pokazalo v večjih vlaganjih v zdravje prebivalstva, v širitvi programov za krepitev zdravja, preventive in primarne ravni zdravstvenih dejavnosti.

Nezadovoljni smo z razmerami na področju strateškega načrtovanja razvoja zdravstvene dejavnosti in od nove vlade pričakujemo, da bo končno sprejela in določila strategijo razvoja zdravstvenega zavarovanja in dejavnosti. Razmere, v katerih smo, ko sistem »deluje« brez jasne strategije in vizije razvoja, so nevzdržne, nestrokovne in med drugim tudi vzrok za določene težave, s katerimi se srečujemo. Tak strateški dokument pa mora biti zavezujoč in realističen in podlaga za kratkoročne in srednjeročne aktivnosti vlade, ministrstva za zdravje, zavoda za zdravstveno zavarovanje in drugih.

Upokojujenci se zavzemamo za okrepitev avtonomije in odgovornosti ZZZS, ki mora ostati tudi v prihodnje edini izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji. Potrebno pa je odpraviti nejasnosti in morebitna prepletanja v pooblastilih med ZZZS, ministrstvom za zdravje in zbornicami. V tem duhu je potrebno tudi finančne obveznosti ZZZS »očistiti« nekaterih nalog, ki nimajo nič skupnega z zdravstvenim zavarovanjem in so v bistvu naloga države, denimo financiranje pripravništva, specializacije, raziskovalno delo terciarnih zavodov itd.

Za uspeh reforme je potreben družbeni konsenz in iskanje rešitev, ki bodo najbolj koristne za zdravje in zadovoljstvo ljudi. Lokalni, stanovski in politični interesi morajo ostati ob strani. V takih prizadevanjih smo upokojujenci pripravljeni konstruktivno sodelovati in pomagati.

mag. Martin Toth, dr. med.

S posveta v državnem zboru

Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami

Uspešne oblike upravljanja javnih zdravstvenih zavodov

Že nekaj časa se srečujemo z mnenji in trditvami, da veljavna zakonska ureditev javnih zdravstvenih zavodov ni ustrezna, češ da omejuje uspešno, avtonomno vodenje zdravstvenih zavodov. Nekateri zahtevajo podjetizacijo zdravstvene dejavnosti, predlagajo, da naj bi zdravstvena dejavnost organizirali po vzoru javnih gospodarskih podjetij in podobno. Zahteve po statusni spremembi javnih zdravstvenih zavodov so povezane z zahtevo po uvajanju tržnih principov v poslovanje zavodov; od tod predlogi za ureditev, po kateri bo zdravstvena storitev tržno blago, predlogi za večjo konkurenčnost, skratka, tudi na področju zdravstvene dejavnosti naj veljajo zakonitosti trga. Predlagatelji teh zahtev menijo, da bo tako poslovanje zdravstvenih zavodov učinkovitejše, uspešnejše.

Cilj poslovanja ne sme biti ustvarjanje dobička

Menimo, da predlagatelji statusnih oblik javne zdravstvene dejavnosti po vzoru gospodarskih dejavnosti pozabljajo (?) - saj predlagatelji teh zahtev dobro vedo, kaj hočejo! - da se sredstva za zdravstveno dejavnost zbirajo z zakonsko predpisanimi obveznimi prispevki zaposlenih, delodajalcev in drugih. Tako zbrana finančna sredstva imajo status javnih financ, s katerimi upravljamo, gospodarimo, razpolagamo po posebnem režimu, ki velja za sredstva javnih financ.

Značilnost organizacij, ki pridobivajo sredstva iz javnih financ, ki opravljajo dejavnosti splošnega pomena, za katere je odgovorna država ali lokalna skupnost, je, da njihov cilj poslovanja ni ustvarjanje dobička, ampak zadovoljevanje splošnih družbenih potreb v skladu z dogovorjenim obsegom in kakovostjo storitev.

Kaj bi pomenila uvedba trga, tržnih principov na področje zdravstvene dejavnosti? Zdravstvene storitve bi si lahko privoščili le bogati prebivalci, izvajalci zdravstvene dejavnosti bi

opravljali bolj ali manj le tiste storitve, ki bi bile profitne itd. Na tak način bi razgradili naš nacionalni zdravstveni sistem. Tisti, ki ima finančne možnosti, se bo lahko zdravil v tujini. Kaj pa revni, starejši prebivalci? Na to opozarjajo mnogi strokovnjaki iz tujine na podlagi izkušenj držav, ki so odpravile javne zdravstvene sisteme. Mnoge analize so že zdavnaj pokazale, da celo samo delna privatizacija javnih storitev bistveno zniža njihovo kakovost in dostopnost veliki večini ljudi, da pogloblja socialne razlike. Sprememba statusne oblike organizacij zdravstvenih dejavnosti ne bo rešila problemov, ki danes pestijo zdravstveni sistem.

ZUJF je povzročil le administrativno omejevanje

Ne trdimo, da ni potrebna posodobitev zakonske ureditve javnih zavodov (zakon o zavodih). Vendar je potrebno najprej spremeniti ZUJF, ki je povzročil le administrativno omejevanje brez možnosti strokovnih rešitev, ki je vodstvom zavodov onemogočil nujne kadrovske okrepitve, potrebno je spremeniti plačni sistem tako, da bo omogočil, da bodo uspešnejši zaposleni ustrezno nagrajeni. Ustanovitelj zdravstvenih zavodov mora opravljati svoje naloge, odgovoren je za sprejetje normativov in standardov dela, odgovoren je za vpeljavo kazalnikov uspešnosti dela in poslovanja, ki bodo omogočili javno primerjavo uspešnosti dela in poslovanja javnih zdravstvenih zavodov. Ustanovitelj mora predlagati v svete zavodov strokovno usposobljene ljudi, zakonsko je potrebno zagotoviti tudi odgovornost članov svetov za sprejete odločitve.

Civilna družba mora dobiti večjo vlogo

Predstavniki uporabnikov storitev, civilna družba mora dobiti večjo vlogo v svetih zavodov. Po zgledu nekaterih drugih držav bi bilo treba vzpostaviti neodvisno organizacijo, ki bo skrbela za nadzor nad uresničevanjem pravic do zdravstvenih storitev prebivalstva in javno opozarjala na nepravilnosti in kršitve pri uveljavljanju zakonsko določenih pravic.

*Francka Četkovič, univ. dipl. ekon.
S posveta v državnem zboru*

Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Počitnice s tradicijo!

Vila Ana v Rogoški Slatini

Za tiste, ki uživajte v miru in ne marate hotelskega vrveža, je prava izbira Vila Ana v Rogoški Slatini. Le 10 minut hoda do Rogoške Riviere.

V Vili Ana je na voljo **13 dvo- in troposteljnih sob z lastno kopalnico** (TV, radio, WC, tuš). V pritličju hotela se nahaja **opremljena kuhinja** (mikrovalovna pečica, hladilnik z zamrzovalnikom ...), ki je na razpolago vsem gostom, ki radi sami poskrbite za svoje želodčke.

Na voljo je tudi brezžični internet. Vila ima svojo recepcijo.

V neposredni bližini Vile Ane se nahajajo restavracije z malicami, kosili in večerjami za vsak žep. Železniška in avtobusna postaja sta oddaljeni le nekaj minut hoda. Za vse tiste, ki uživajte v objemu termalnih vrelcev, so v bližini tudi bazeni hotelov v Rogoški Slatini in Termah Olimia.

In še namig - imejte celo vilo zase! Vila Ana je odličen prostor za praznovanje rojstnega dne, obletnice itn. (za zaključene skupine do 31 oseb).

PLAČATE 3 DNI, BIVATE 4 NOČI
(14.9.–26.12.2014)

Upokojenci, ki so člani društva upokojencev	67,50 EUR
Ostali gostje	75,00 EUR

Informacije in rezervacije:
T: (05) 660 74 00
E: rezervacije@hotel-delfin.si
www.hotel-delfin.si

D
delfin^{***}

A
Vila Ana^{***}

Aspekti celostne oskrbe

Ko govorimo o celostni oskrbi bolnika, imamo najpogostneje v mislih proces obravnave, ki zagotovi vse vrste obravnave ali aktivnosti za doseg zastavljenega cilja. V zdravstveni dejavnosti so to lahko smernice, standardi ali klinične poti obravnave, ki so vezani na posamezne vrste bolezni kot so npr. kardiovaskularne bolezni, sladkorna bolezen, možganska kap ...

Aspekti celostne oskrbe bolnika so pri nas velikokrat prezrti

Izraz sistematična obravnava bolezni na vseh ravneh, ki ga zasledimo v strokovni literaturi, je disease management in je opredeljen kot program, ki ga uresničuje multidisciplinarni tim in je z vsemi aktivnostmi usmerjen v izboljšanje kakovosti in stroškovne učinkovitosti oskrbe pacientov z določeno kronično boleznijo. Aspekti celostne oskrbe bolnika in načini obravnave na sistemski ravni organiziranosti zdravstvene dejavnosti (case management) pa so pri nas velikokrat prezrti ali nerazumljeni. Nimamo integrirane obravnave, ki pa je pogoj za celostno oskrbo in tudi nimamo dovolj razvite organizacijske strukture, ki bi zapolnila manjkajoče ali šibke člene v sistemu in omogočila celostno oskrbo.

Definicija celostne oskrbe (holistic care) določa kot vsestransko in popolno oskrbo bolnika tisto oskrbo, ki vključuje njegove telesne, socialne, čustvene in duhovne potrebe, ki so odgovor na njegovo bolezen in vplivajo na zmožnost samooskrbe. Celostno oskrbo je mogoče doseči le z integrirano oskrbo.

Integrirana oskrba pa vključuje vrsto strategij za izboljšanje koordinacije in kontinuitete opravljanja zdravstvenih in socialnih storitev ter njihovo večjo kakovost in učinkovitost predvsem pri ljudeh s kroničnimi boleznimi, stanji in nezmožnostmi.

Družbene spremembe in razvoj medicine so zdravstvene sisteme tako v svetu, kot pri nas usmerili predvsem v obravnavo in zdravljenje bolezni, manj pa v preventivno dejavnost in rehabilitacijo, še manj pa v celostno obravnavo bolnika.

Zgolj biomedicinski model obravnave ne podpira integrirane obravnave zdravja in ljudi

Zdravljenje bolezni in medicina ima s stališča bolnika v družbi visok status. Vsesplošno je podprt biomedicinski model obravnave in osredotočenje na fizični aspekt človekovega delovanja. Biomedicinska obravnava je nedvomno zelo pomembna in učinkovita metoda. Prevladovanje katerekoli zdravstvene profesije nad drugimi ne obravnava človeka kot psiho-fizično-socialne celote. Kot taka torej ne podpira integrirane obravnave zdravja in blaginje ljudi in potrebuje nujne spremembe na sistemski ravni.

Ena od negativnih strani starajoče se družbe je naraščanje kroničnih in neozdravljivih bolezni, ki jih spremljajo tudi spremenjene potrebe posameznika. Bolniki s kronično boleznijo so v procesu zdravstvene obravnave dalj časa, nenehno prehajajo z ene ravni na drugo. Njihove potrebe so različne, zato je pomembno, da so v procesu zdravstvene obravnave pravočasno prepoznane, ocenjene in obravnavane.

Zdajšnji sistem zdravstvenega varstva vsekakor ne sledi vsem potrebnim strokovnim in organizacijskim spremembam, ki bi bolniku omogočile celostno oskrbo na sistemski ravni. Nima mo zgrajenih »mostov« med različnimi oblikami obravnave, ki bi zagotovili kontinuirano oskrbo, temveč se srečujemo s številnimi ozkimi grli in ovirami, s čimer se v vsakodnevni praksi soočajo tako bolniki, kot tudi zdravstveni delavci.

Za celostno oskrbo bolnika

Pomembna področja, ne pa tudi edina, ki morajo postati sestavni del našega zdravstvenega sistema in ki bodo omogočila celostno oskrbo bolnika, kar pomeni obravnavo posameznika s stališča njegovih telesnih, duševnih, socialnih in duhovnih potreb so; neaktutna bolnišnična obravnava, paliativna oskrba, zagotavljanje koordiniranega prehoda iz bolnišnice v domačo oskrbo ali institucionalno varstvo in dolgotrajna oskrba.

*Andreja Peternelj, dipl. m. s.
S posveta v državnem zboru
Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami*

ČLANI DRUŠTEV UPOKOJENCEV ! PRIDRUŽITE SE ŠTEVILNIM KOMITENTOM DELAVSKE HRANILNICE

HRANILNICA NUDI ČLANOM DRUŠTEV UPOKOJENCEV NASLEDNJE UGODNOSTI:

- najugodnejše poslovanje z osebnim računom na slovenskem bančnem trgu, ki se kaže v najnižji ceni vseh plačilnih storitev, nekaj storitev pa je tudi brez provizij (dvigi na bankomatih ...),
- dve leti brez stroškov vodenja novo odprtega osebnega računa, potem pa je strošek 0,80 EUR,
- dodatni limit na računu obrestujemo samo 6,5 %,
- plačevanje položnic samo 30 centov,
- plačila z bančno kartico Mastercard z odlogom plačil in možnostjo nakupa na obroke do 12 mesecev,
- MasterCard kartico prvo leto brez nadomestila, nato 10 EUR letno,
- zelo ugodne kredite:
  - potrošniške kredite do 10 let z obrestno mero od 6M euribor + 3,40 % do 6M euribor + 3,60 %,
  - vse potrošniške kredite brez stroškov odobritve,
  - zavarovanje kreditov urejamo z lastnim zavarovanjem, poroštvom ali hipoteko,
  - mesečni stroški vodenja kredita so 1,50 EUR,
- ugodnejše varčevalne obrestne mere za 0,30 odstotne točke od rednih veljavnih obrestnih mer hranilnice,
- **DARILO: prvim 100 članom, ki odprejo osebni račun z rednimi mesečnimi prilivi pokojnine in hkrati sklenejo obročno ali rentno varčevanje, hranilnica pripiše 25 EUR na eno od varčevanj,**
- brezobrestne kredite za počitnikovanje in oddih v slovenskih termalnih zdraviliščih in turističnih organizacijah, v katerem koli letnem obdobju,
- brezobrestne kredite za oddih v izbranih turističnih organizacijah hrvaške Istre.

Z ZAMENJAVO BANKE LAHKO PRIVARČUJETE TUDI VEČ KOT 180 EUR LETNO !

ODLOČITEV JE NA VAŠI STRANI, PRIČAKUJEMO VAS V NAŠIH POSLOVNIH ENOTAH:

Brežice, Cesta prvih borcev 9, tel.: 07 620 05 00, **Celje**, Miklošičeva 4, tel.: 03 620 93 80, Hrastnik, Ulica Prvoborcev 1a, tel.: 03 620 94 60, **Jesenice**, Cesta maršala Tita 63, tel.: 04 281 53 20, **Kamnik**, Tomšičeva 11, tel.: 01 320 66 70, **Koper**, Gortanov trg 1, tel.: 05 620 34 00, **Kranj**, Koroška cesta 19, tel.: 04 28 15 307, **Ljubljana**, Miklošičeva 5, tel.: 01 3000 217 (211, 221), Dalmatinova 4, tel.: 01 300 02 04 in Dunajska 185, tel.: 01 300 20 70, **Maribor**, Glavni trg 25, tel.: 02 620 93 30, Gosposka ul. 24, tel.: 02 620 93 45, **Maribor-Nova vas**, Kardeljeva cesta 57, tel.: 02 621 24 80, **Murska Sobota**, Lendavska 3, tel.: 02 620 93 70, **Nova Gorica**, Ulica Tolminskih puntarjev 4, tel.: 05 620 34 10, **Novo mesto**, Glavni trg 10, tel.: 07 620 54 30, **Postojna**, Titov trg 3, tel.: 05 620 35 40, **Ptuj**, Ulica heroja Lacka 12, tel.: 02 620 93 60, **Ravne na Koroškem**, Trg svobode 20, tel.: 02 621 24 90, **Rogaška Slatina**, Prvomajska ulica 29A, tel.: 03 620 05 50, **Sežana**, Partizanska cesta 7, tel.: 05 620 35 20, **Slovenj Gradec**, Glavni trg 26, tel.: 02 620 94 40, **Slovenska Bistrica**, Trg svobode 22, tel.: 02 620 93 50, **Slovenske Konjice**, Stari trg 12, tel.: 03 620 05 60, **Trbovlje**, Trg revolucije 6a, tel.: 03 620 94 20, **Velenje**, Šaleška 20, tel.: 03 620 93 90, **Zagorje ob Savi**, Cesta Borisa Kidriča 5, tel.: 03 620 05 70 in v **Žalcu**, Ulica Savinjske čete 5, tel.: 03 620 94 70, **vsak delovni dan od 8.30 do 17.00 ure.**

Slovenski zdravstveni sistem iz nove evropske perspektive

Slovenski zdravstveni sistem bo na podlagi nove evropske perspektive dokončno zasnoval in tudi izpeljal zdravstveno reformo. Če mu to tokrat ne bo uspelo, to ne bi samo škodovalo zdravju ljudi, ampak bi tudi v temeljih zamajalo družbeni in ekonomski razvoj naše družbe. Zato je nujno, da se oblikovalci zdravstvene politike čim prej in dobro seznanijo z najnovejšimi evropskimi usmeritvami razvoja zdravstvenih sistemov.

Neuspehi varčevalnih strategij

Zaradi neuspehov varčevalnih strategij v zdravstvenih sistemih se je na podlagi rezultatov raziskovanja izoblikoval nov način razmišljanja, ki poudarja soodvisnost med zdravjem in blaginjo in ki vidi zdravje kot eno od najpomembnejših vrednot za ljudi in za napredek družbe. Evropska razprava o zdravju in blaginji, ki se je začela pred 10 leti, je posebej opozorila na vrednote kot so univerzalna dostopnost, enakost in solidarnost ter zdravje kot osnovna človekova pravica.

Za nov koncept razvoja zdravstvenih sistemov

Temu razmišljanju se je leta 2013 pridružila tudi Evropska unija, ko se je v dokumentu Vlaganje v zdravje jasno izrekla za nov koncept razvoja zdravstvenih sistemov. S tem dokumentom je zdravje postalo del evropske politike Evropa 2020, kar je bistveno okrepilo povezanost med evropskimi zdravstvenimi politikami in se zavzelo za izvedbo zdravstvenih reform v okviru evropskega semestra. Evropska komisija utemeljuje vlaganje v zdravje s tremi spoznanji:

- Zdravje je vrednota sama po sebi in pogoj za ekonomski napredek. Zdravje ljudi vpliva na produktivnost, trg dela, človeški kapital in javna sredstva.
- Stroški za zdravje so stroški, ki so prijazni do rasti. Učinkovita in kakovostna poraba sredstev za zdravstvene sisteme vpliva na kakovost in produktivnost trga dela tako, da povečuje pričakovano trajanje življenja ob rojstvu.
- Neenakosti v zdravju je treba zmanjšati. Čeprav so v povprečju ljudje v EU vedno bolj zdravi, pa revnejši prebivalci umirajo prezgodaj in jih bolj ogrožajo bolezni.

Vlaganje v zdravje mora zajeti naslednja področja:

- Krepitev vzdržnosti za nov koncept razvoja zdravstvenih sistemov – z reformnimi in inovativnimi pristopi je treba najti ravnotežje med stroškovno učinkovitostjo in javno-finančnimi cilji ter zagotavljanjem zadostne ravni javnih zdravstvenih storitev.

- Vlaganje v človeški kapital – z izboljšanjem zdravja in zaposljivosti prebivalstva je treba povečati uspešnost politike zaposlovanja in s tem zagotoviti ustrezno preživljanje in prispevati k rasti.
- Zmanjševanje neenakosti v zdravju – z izboljšanjem socialni kohezivnosti je treba presekati začarani krog slabega zdravja zavoljo revščine in izločitve.

EU svojim članicam za vsakega od teh področij ponuja sklop konkretnih ukrepov. V dokumentu je jasno zapisano, kakšne so koristi tega koncepta in kako ga v praksi izpeljati. Prepričani smo, da je napočil pravi čas, da to vizijo udeležimo tudi v našem prostoru. Zato pričakujemo, da bo tudi Slovenija nemudoma začela s pripravo celovite zdravstvene reforme in akcijskega načrta za doseg vzdržnega in uspešnega zdravstvenega sistema ter za zmanjševanje neenakosti v zdravju.

Naj zaključim z mislijo Evropskega komisarja za zdravje Tonija Borga, ki pravi, da bodo zdravstveni sistemi vzdržni in uspešni le, če bo njihovo financiranje stabilno, če bomo imeli javne zdravstvene sisteme, ki v času gospodarskih težav pomenijo pomemben element socialne stabilnosti za zmanjševanje tveganja revščine in če bomo razvijali solidarnost, s katero bomo zagotovili zdravje za vse in ne če za tiste, ki si ga lahko privoščijo.

Zaključki

- Zdravje evropskega prebivalstva je pomemben del politike EU – zdravstveni sistem je eden bistvenih elementov visoke ravni socialne varnosti in temeljni kamen evropske socialno tržne ekonomije.
- Vlaganje v zdravje bistveno pripomore k uresničitvi cilja EU 2020 za pametno, vzdržno in vključujočo rast v EU ter omogoča napredek evropskih družb.
- Vlaganje v zdravje vodi v »pametno financiranje« - z izboljšanjem učinkovitosti do boljšega zdravja, z vlaganjem v kadrovske zmogljivosti, s krepitvijo zdravja in s preprečevanjem bolezni.
- Univerzalna dostopnost do zdravstvenih sistemov, visoka kakovost in učinkovito zdravstveno varstvo, sodelovanje med zdravstvenim in socialnim varstvom, uspešne strategije krepitve zdravja in preprečevanja bolezni lahko pomembno pripomorejo k ekonomski produktivnosti in socialni povezanosti.

mag. Dunja Obersnel Kveder, dr. med.

*S posveta v državnem zboru
Slovenski zdravstveni sistem pred spremembami*

Vaši novi poslanci

Priimek in ime poslanca	Politična stranka	PZDU	E pošta
Bačič Marija	SD	Pomurska	marija.babic@dz-rs.si
Bah Žibert Anja	SDS	Dolenjska	anja.bah-zibert@dz-rs.si
Ban Urška	SMC	Dolenjska	urska.ban@dz-rs.si
Battelli Roberto	IMNS	Južnoprimorska	roberto.battelli@dz-rs.si
Blažič Srečko	SMC	Zgornjepodravska	srecko.blazic@dz-rs.si
Bon Klanjšček Mirjam	ZaAB	Severna Primorska	mirjam.bon-klanjšček@dz-rs.si
Božič Tilen	SMC	Južnoprimorska	tilen.bozic@dz-rs.si
Bratušek Alenka	ZaAB	Gorenjska	alenka.bratusek@dz-rs.si
Breznik Franc	SDS	Zgornjepodravska	franc.breznik@dz-rs.si
Brglez Milan	SMC	Osrednjeslovenska	milan.brglez@dz-rs.si
Brinovšek Nada	SDS	Celjska	nada.brinovsek@dz-rs.si
Cink Tanja	SMC	Osrednjeslovenska	tanja.cink@dz-rs.si;
Čuš Andrej	SDS	Spodnjepodravska	andrej.cus@dz-rs.si
Dekleva Erika	SMC	Južnoprimorska	erika.dekleva@dz-rs.si
Dimic Iva	NSi	Osrednjeslovenska	iva.dimic@dz-rs.si
Dobovšek Bojan	SMC	Osrednjeslovenska	bojan.dobovsek@dz-rs.si
Dolinšek Marjan	SMC	Zasavska	marjan.dolinsek@dz-rs.si
Ferluga Marko	SMC	Južnoprimorska	marko.ferluga@dz-rs.si
Gantar Tomaž	DeSUS	Južnoprimorska	tomaz.gantar@dz-rs.si
Godec Jelka	SDS	Celjska	jelka.godec@dz-rs.si
Göncz László	IMNS	Pomurska	laszlo.goncz@dz-rs.si
Gorenak Vinko	SDS	Celjska	vinko.gorenak@dz-rs.si
Grims Branko	SDS	Gorenjska	branko.grims@dz-rs.si
Grošelj Košnik Irena	SMC	Zasavska	irena.groselj-kosnik@dz-rs.si
Guček Zakošek Margareta	SMC	Celjska	margareta.gucek-zakosek@dz-rs.si
Hainz Primož	DeSUS	Osrednjeslovenska	primoz.hainz@dz-rs.si
Han Matjaž	SD	Celjska	matjaz.han@dz-rs.si
Hanžek Matjaž	ZL	Osrednjeslovenska	matjaz.hanzek@dz-rs.si
Horvat Jožef	NSi	Pomurska	jozef.horvat@dz-rs.si
Horvat Mitja	SMC	Osrednjeslovenska	mitja.horvat@dz-rs.si
Hršak Ivan	DESUS	Zasavska	ivan.hrsak@dz-rs.si
Irgl Eva	SDS	Severna Primorska	eva.irgl@dz-rs.si
Jenko Jana	DeSUS	Gorenjska	jana.jenko@dz-rs.si
Jurša Franc	DESUS	Pomurska	franc.jursa@dz-rs.si
Katič Andreja	SD	Šaleška	andreja.katic@dz-rs.si
Kavčič Aleksander	SMC	Pomurska	aleksander.kavcic@dz-rs.si
Koleša Anita	SMC	Celjska	anita.kolesa@dz-rs.si
Kopmajer Benedikt	DeSUS	Koroška	benedikt.kopmajer@dz-rs.si
Kordiš Miha	ZL	Gorenjska	miha.kordis@dz-rs.si
Korenjak Kramar Ksenija	SMC	Zgornjepodravska	ksenija.korenjak-kramar@dz-rs.si
Kotnik Irena	SMC	Gorenjska	irena.kotnik@dz-rs.si
Kotnik Poropat Marjana	DeSUS	Zgornjepodravska	marjana.kotnik-poropat@dz-rs.si
Kovačič Marija Antonija	DeSUS	Šaleška	marija.kovacic@dz-rs.si
Kozlovič Lilijana	SMC	Južnoprimorska	lilijana.kozlovic@dz-rs.si
Krivec Danijel	SDS	Severna Primorska	daniyel.krivec@dz-rs.si

Príimek in ime poslanca	Politična stranka	PZDU	E pošta
Križanič Franc	SD	Osrednjeslovenska	franc.krizanic@dz-rs.si
Kustec Lipicer Simona	SMC	Osrednjeslovenska	simona.kustec-lipicer@dz-rs.si
Lah Zvonko	SDS	Dolenjska	zvonko.lah@dz-rs.si
Laj Franc	SMC	Pomurska	franc.laj@dz-rs.si
Lep Šimenko Suzana	SDS	Spodnjepodravška	suzana.lep-simenko@dz-rs.si
Levičar Marinka	DeSUS	Dolenjska	marinka.levicar@dz-rs.si
Lisec Tomaž	SDS	Posavska	tomaz.lisec@dz-rs.si
Logar Anže	SDS	Osrednjeslovenska	anze.logar@dz-rs.si
Mahnič Žan	SDS	Gorenjska	zan.mahnic@dz-rs.si
Markez Klavdija	SMC	Spodnjepodravška	klavdija.markez@dz-rs.si
Matić Dragan	SMC	Osrednjeslovenska	dragan.matic@dz-rs.si
Mesec Luka	ZL	Zasavska	luka.mesec@dz-rs.si
Möderndorfer Jani	PS	Osrednjeslovenska	jani.moderndorfer@dz-rs.si
Murgel Jasna	SMC	Zgornjepodravška	jasna.murgel@dz-rs.si
Muršič Bojana	SD	Zgornjepodravška	bojana.mursic@dz-rs.si
Nemec Matjaž	SD	Severna Primorska	matjaz.nemec@dz-rs.si
Novak Ljudmila	NSi	Dolenjska	ljudmila.novak@dz-rs.si; ps-nsi@dz-rs.si
Podkrajšek Bojan	SDS	Celjska	bojan.podkrajsek@dz-rs.si
Pogačnik Marko	SDS	Gorenjska	marko.pogacnik@dz-rs.si
Pojbič Marijan	SDS	Zgornjepodravška	marijan.pojbic@dz-rs.si
Potočnik Andreja	SMC	Gorenjska	andreja.potocnik@dz-rs.si
Prelog Ivan	SMC	Zgornjepodravška	ivan.prelog@dz-rs.si
Prikl Uroš	DeSUS	Zgornjepodravška	uros.prikl@dz-rs.si
Rajić Branislav	SMC	Zgornjepodravška	branislav.rajic@dz-rs.si
Ranc Danilo Anton	SMC	Koroška	danilo.ranc@dz-rs.si
Shaker Kamal Izidor	SMC	Gorenjska	kamal-izidor.shaker@dz-rs.si
Sluga Janja	SMC	Celjska	janja.sluga@dz-rs.si
Šergan Vojka	SMC	Zasavska	vojka.sergan@dz-rs.si
Šircelj Andrej	SDS	Osrednjeslovenska	andrej.sircelj@dz-rs.si
Škodnik Ivan	SMC	Koroška	ivan.skodnik@dz-rs.si
Škopac Maruša	SMC	Gorenjska	marusa.skopac@dz-rs.si
Tanko Jože	SDS	Dolenjska	joze.tanko@dz-rs.si
Tašner Vatovec Matej	ZL	Južnoprimorska	matej.tasner-vatovec@dz-rs.si
Tomić Violeta	ZL	Osrednjeslovenska	violeta.tomic@dz-rs.si
Tonin Matej	NSi	Gorenjska	matej.tonin@dz-rs.si
Trček Franc	ZL	Zgornjepodravška	franc.trcek@dz-rs.si
Verbič Dušan	SMC	Osrednjeslovenska	dusan.verbic@dz-rs.si
Vervega Vesna	SMC	Zgornjepodravška	vesna.vervega@dz-rs.si
Vilfan Peter	ZaAB	Osrednjeslovenska	peter.vilfan@dz-rs.si
Vrtovec Jernej	NSi	Severna Primorska	jernej.vrtovec@dz-rs.si
Zajc Simon	SMC	Osrednjeslovenska	simon.zajc@dz-rs.si
Zorčič Igor	SMC	Posavska	igor.zorcic@dz-rs.si
Zorman Branko	SMC	Gorenjska	branko.zorman@dz-rs.si
Žnidar Ljubo	SDS	Celjska	ljubo.znidar@dz-rs.si

Obvestila

Zakonska pobuda za podaljšanje statusa upokoјencev, nosilcev s. p.

V sodelovanju Obrtno podjetniško zbornico Slovenije in Združenjem delodajalcev obrti in podjetnikov smo 2. oktobra letos poslanskim skupinam koalicije posredovali zakonodajno pobudo za vložitev predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ-1, UR. L. RS ŠT. 111/2013), ki zadeva podaljšanje prehodnega roka, v katerem naj bi pristojni organi pripravili novo sistemsko rešitev, ki ne bi jemala pokojnin tistim, ki so hkrati nosilci s. p.

Določbo 115. člena ZMEPIZ, ki je podaljšala prehodno obdobje enega leta, ki ga je določal 406. člen ZPIZ-2, v katerem naj bi se uskladil status upokoјenca, nosilca samostojne dejavnosti, je potrebno zavoljo razlogov, navedenih v oceni in razlogih za spremembo 115. člena ZMEPIZ, spremeniti tako, da v predlaganem prehodnem obdobju dveh let zakonodajalec na podlagi strokovnih argumentov pripravi ustrezno novo sistemsko rešitev, ki bo prizadetim zagotavljala prejemanje pokojnine ob hkratnem opravljanju samostojne dejavnosti.

Namen predlaganega zakona je predvsem v tem, da se v dodatnem prehodnem obdobju dveh let pristojno ministrstvo seznanj z vsemi argumenti, ki narekujejo ustrezno sistemsko ureditev statusa upokoјencev, ki so hkrati samozaposlene osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost (s. p., zasebni zdravstveni in športni delavci, detektivi ...). Menimo, da mora zakonodaja podjetniku omogočiti uživanje celotne pokojnine kljub temu, da ob njej hkrati opravlja tudi svojo samostojno dejavnost, iz katere pa naj se plačujejo ustrezne dajatve. Na podlagi študij ureditve drugih držav, ki omogočajo sočasno prejemanje polne pokojnine, ki temelji na dokladnem in solidarnostnem sistemu in dohodkov iz dejavnosti ali dela, želimo podobno ureditev tudi pri nas. Predlagana zakonska ureditev statusa upokoјencev, ki so hkrati s. p., bi imela večplastne pozitivne učinke za vse deležnike.

Nalepke za članarino 2015

Društva obveščamo, da lahko nalepke za članarino 2015 prevzamejo na svojih pokrajinskih zvezah od 22. oktobra 2014 dalje. Nalepke se uporabljajo kot dokazilo o plačani članarini.

Poudarjamo, da je bilo o navedeni problematiki v dveh letih opravljena vrsta strokovnih razprav, kjer se je izkazalo, da je zdajšnja sistemsko-pravna ureditev povsem neprimerna in hkrati tudi sporna s stališča ustavnih določil.

Poslanske skupine smo prosili, da besedilo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ-1, UR. L. RS ŠT. 111/2013), v skladu s poslovníkom DZ predložijo v zakonski postopek.

B. Kastelic

Izšla zgoščenka 39. srečanja upokoјenskih pevskih zborov

Komisija za kulturo pri ZDUS je ob letošnjem Festivalu za tretje življenjsko obdobje pripravila 39. državno srečanje pevskih zborov DU Slovenije. V sodelovanju z JSKD smo dobili tudi priložnost, da srečanje posnamemo. Zgoščenka z 39. državnega srečanja pevskih zborov DU Slovenije bo izšla predvidoma v drugi polovici novembra letos.

Cena zgoščenke je 6 evrov z DDV (brez poštnine). Naročene zgoščenke in račun boste prejeli po pošti.

Za dodatne informacije se obrnite na: predsednika komisije za kulturo Antona Kotarja, tel. šte.: 041/609 218 ali po elektronski pošti anton.kotar@siol.net

Naročila sprejemamo tudi na tel. šte.: 01/620 54 82 ali po elektronski pošti dijana.lukic@zduk-zveza.si

Komisija ZDUS za kulturo

Priznanje F3ŽO za dolgoletno sodelovanje

Letošnji, 14. festival za tretje življenjsko obdobje je za nami. V treh dneh se je zvrstilo veliko kulturno-izobraževalnih dogodkov, okroglih miz, delavnic ter drugih spremljevalnih dogodkov, ki jih ne bi mogli izpeljati brez prostovoljcev in članov različnih komisij ZDUS. Letos je Festival za tretje življenjsko obdobje kot zahvalo za dolgoletno sodelovanje tako na strokovnem kot na kulturnem področju podelil priznana več zaslužnim članom ZDUS: Rožci Šonc, Francu Gombaču, Ivanu Mirtu, Aldu Ternovcu in dr. Samu Zupančiču.

V imenu ZDUS jim iskreno čestitamo!

Vabilo na kreativne delavnice predsednikov oz. predstavnikov DU

V hotelu ZDUS Delfin v Izoli bomo 3. novembra 2014 začeli s tridnevnimi kreativnimi delavnicami za predsednike oz. predstavnike DU in aktivov upokoјencev. Namen delavnic je, da skupaj pregledamo delo naše velike organizacije in se dogovorimo, kako jo bomo vodili v prihodnje, da se pogovorimo o usodi Sklada vzajemne samopomoči, si izmenjamo izkušnje, kako pridobivati članstvo, da pregledamo naše dosedanje delo na področju obrambe človekovih pravic starejših in se dogovorimo, kako si bomo za naše pravice prizadevali v prihodnje ter da ocenimo možnosti za povečanje stalnih virov financiranja DU, pokrajinskih zvez in strokovne službe ZDUS.

Pričakujemo, da se boste delavnic udeležili vsi predsedniki

društev in aktivov. Če se predsedniki ne boste mogli udeležiti delavnic, pošljite svojega najožjega sodelavca ali sodelavko, saj bo srečanje pomembno za razvoj naše organizacije. Źal pa brez vašega finančnega prispevka delavnic ne moremo izpeljati. Finančna participacija za vsakega udeleženca bo porabljena za prevoz in tridnevno bivanje v hotelu Delfin (32,01 evra je namreč po posebej ugodni ponudbi v dvoposteljni sobi cena polnega penziona za en dan v hotelu), ki jo boste plačali na recepciji hotela Delfin.

Kolege iz Južne Primorske vabimo na delavnico v Rogaško Slatino. Avtobusi bodo pobirali udeležence v večjih središčih. Za točen razpored avtobusnih prevozov se bomo dogovorili z vsako pokrajinsko zvezo. Koordinacijo celotnega projekta vodi Milan Zabavnik (milan.zabavnik@zdus-zveza.si), tel. šte.: 01/620 54 83 ali GSM 041/348 602.

Skupine bodo z avtobusom prihajale na kosilo v hotel Delfin okoli 13. ure, vračale pa se bodo četrty dan po kosilu.

Razpis 4-dnevne ustvarjalne delavnice

Termin: 9. do 12. december 2014.

Lokacija: Hotel ZDUS Delfin, Izola.

Pogoji za prijavo: član društva upokoјencev, predznanje za prijavljene delavnice.

Kotizacija: 75 evrov, plačilo na recepciji hotela.

Na razpis se lahko prijavijo člani društev upokoјencev, zaželeno pa je predznanje za delavnice, na katere se boste prijavili.

Prijavite se tako, da izpolnite prijavnico in jo pošljete na naslov: ZDUS, Kebetova ul. 9, 1000 Ljubljana s pripisom »Rokodelci« do vključno 10. novembra 2014.

- Mojstri, mojstrice pripravijo za delavnice v Izoli material in polizdelke za 15 izdelkov.

- 5 kosov orodja in pribora.

Mojstri/ce pripravijo izdelke po posameznih fazah izdelave zaradi preglednosti postopkov.

- Mojstri, mojstrice predstavijo udeležencem v delavnicah tudi druge vidike pomena in sestave izdelkov – etnologija, sestava in oblika cvetja, uporaba naravnih materialov, izvor materialov.

PRIJAVNICA ZA USTVARJALNE DELAVNICE

Ime in priimek: .....

Naslov: .....

Tel. šte.: ..... e-pošta: .....

Član DU (PZDU): .....

Udeležba na delavnici (obkrožite največ 5):

polsteno milo

šopek rož iz krep papirja - mak, plavica, ivanjščica

miniturni cekarček iz ličkanja

dekorativni krožnik v servietni tehniki

svitek pletenica - priprava in peka kruha

ogrlica iz makrameja

košarica iz šibja

voščilnica z izvezenim vzorcem

ogrlica iz papirja

šopek kvačkanih marjetk

kvačkan cekarček, dno iz polsta

ptiček in žanjec ter žanjica iz krep papirja

kvačkan grozd z listom

vezen prt v rišelje tehniki

opletena steklenička z vrbovimi šibami

- Bivali boste v dvoposteljni sobah. Če nameravate s seboj pripeljati partnerja, se morate dogovoriti neposredno z recepcijo hotela.
- Organizator si pridruže pravico do vsakršnih sprememb razpisa in organizacije.
- Avtobusni prevoz bo organiziran na relaciji MS-MB-CE-LJ-Izola in nazaj.
- Organizator zagotavlja varstvo osebnih podatkov. Organizator lahko podatke uporabi za potrebe ZDUS.

Kraj in datum: .....

Podnebne spremembe ali spremembe družbe (8)

Ogrevanje z minimalnim vložkom. Tokrat sem se odločil za temo, ki bo v naslednjih nekaj dneh in tednih postala vse pomembnejša za večino prebivalcev, katerih dohodki v zadnjem času ne rastejo, stroški za življenje pa so čedalje višji. Prihranek pri ogrevanju je mogoče doseči z nekaj preprostimi koraki (znižanje nastavitev na sistemih centralnega ogrevanja za stopinjo ali dve), vendar to ob naraščajočih cenah energentov dolgoročno ne bo dovolj.

Ogrevanje s svečko. Veliko bolje se je pripraviti in opremiti v naslednjih dneh z nekaj svečami in kakim keramičnim lončkom. Verjetno se sprašujete, če se mi je popolnoma zmešalo, vendar temu ni tako. Če imate dostop do interneta, vas vabim na ogled filmčka, kjer je predstavljen enostaven in poceni grelec, ki ga lahko izdelata vsak sam in je dejansko v kriznem času vir toplote za manjši prostor. Filmček si lahko ogledate tukaj: <http://www.youtube.com/watch?v=bus9EUMUmJM>. Tehnika je preprosta. Imeti je treba tri različno velike cvetličnih loncev iz gline, tako da gre do drug v drugega. Med seboj jih učvrstimo z navojnim vijakom ali navojno palico in tremi maticami ter z najmanj tremi podložkami. Na koncu potrebujemo še tri ali štiri tlakovce, kamne, opeke ali česa trdnega in negorljivega kot distančnike, ki držijo posode v razmiku. Ta naj bo dovolj velik za dobro gorenje svečk, ki jih prižgemo pod lončki. Toplota, ki

jo proizvajajo svečke, ne odhaja prosto v prostor in se ne »izgubi« v množici hladnega zraka, temveč se zadržuje pod zvončasto strukturo na sredini. Tako dobimo stabilno grelno telo, ki tudi po prenehanju gorenja sveč določen še čas seva toploto, ki se je nabrala v glinenih lončkih. Vse skupaj sestavimo, kot je prikazano na spodnji slika. Najcenejše svečke so svoj čas imeli v prodajalnah Rutar, Obi, Bauhaus, Merkur, to so tiste čajne svečke, ki so pakirane po 100 kosov v vrečki, na njej pa je naveden podatek, da gorijo od 3 do 4 ure.

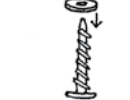
V plastenko lovite sonce! To je primer ekstremno nizko proračunskega gretja. Drug primer je na voljo vsem, ki ima-

POTREBUJEMO:
-2 ČAJNI SVEČKI
-NEGORLJIV PODSTAVEK (mpr. steklen)
-2 VEČJA ali 3 MANJŠE GLINENE LONČKE
-3 OPEKE TLAKOVCE
-VIJAK 15cm+
-MATICE
-PODLOŽKE

1. KORAK

2. KORAK

3. KORAK

4. KORAK

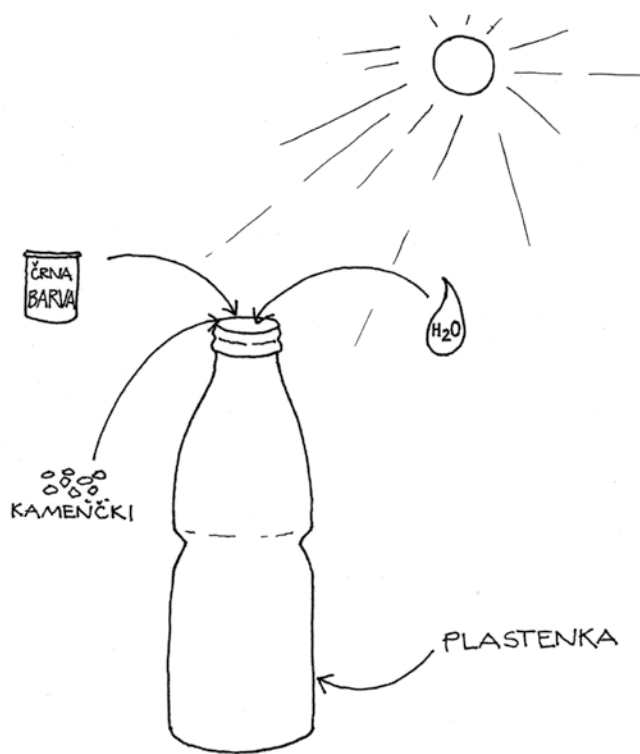
5. KORAK

6. KORAK

www.youtube.com/watch?v=nzKbFzUEWkA

www.youtube.com/watch?v=b11dqKJrulk

te velika okna na jug, jugovzhod ali jugozahod in imate možnost vsaj 6 ur »loviti« sončno svetlobo. Princip je prav tako poceni in boste zanj odšteli največ nekaj evrov. Za ta sistem potrebujete črno barvo, čim večje plastenke, prodne kamenčke (naberete jih na sprehodu ob obrežjih rek ali poto- kov) in vodo. V plastenke najprej nalijete nekaj barve in plaste- nko tako dolgo tresite, da barva dobro prekrije celotno notranjo površino. Nato pustite nekaj dni odprto plastenko v dobro zračenem prostoru, da se barva osuši in sprime s podlago. Nato napolnite plastenko s kamenčki do roba, kjer se začne vrat steklenice in na koncu temu dodajte v plastenko še vodo. Dobro zaprite in postavite v stanovanje, tako da na plastenko najmanj 6 ur sije sonce in vaše grel- no telo za nujne primere je pripravljeno. Voda in kamenje v plastenki se bodo čez dan počasi segreli in nato v večernih

in nočnih urah, počasi ohlajali, obenem pa bodo sproščali toploto v prostor. Deluje tudi samo plastenka, napolnjena s kamenčki in vodo, vendar v manjšem obsegu. V rastlinjakih je podoben sistem pasivnega ogrevanja, v katerem uporabljajo velike 120, 150 ali celo 200 litrske sode. Teže pa je v dneh brez sončne svetlobe, ki pa jih je iz leta v leto več.

Že včasih so znali varčevati. V zgodovini so predvsem na podeželju problem ogrevanja stavb reševali na različne načine. Nekaj tega so reševali s preiščeno gradnjo in z opazovanjem okolja, tako da so hiše gradili na najmanj vetrovno izpostavljenih predelih, obenem so imeli veliko boljše orientirane dele zgradbe (vhod, okna in dvorišče), pogosto so gradili gospodarsko poslopje neposredno ob severni ali severovzhodni steni, tako da je živina v hlevu grela vsaj en del hiše. Na Krasu in ponekod na severnem Primorskem so gradili hleve v spodnjih delih hiše, v zgornjih nadstropjih pa so prebivali ljudje. Tako so imeli (za današnje pojme) talno ogrevanje in je velika večina toplote od živali prehajala skozi tla. Obenem so bile te hiše grajene v hrib, vhod v spodnje in zgornje prostore je bil ločen že po nivojih glede na teren. Gradnja vseh pomožnih objektov okoli hiše pa je bila

v veliki meri prilagojena tako, da so zapirali ali razbijali poti prevladujočih vetrov. To smo v zadnjih 60 letih vse premalo upoštevali, zato pa nas je novi način razmišljanja pripeljal do nenehno večjih energetskih potreb in ekonomskih izgub. Ljudje so izgubili veliko kreativnosti s tem, ko so se preselili v velika središča, njihova zmožnost preživetja in razmišljanja mimo naučenih vzorcev pa je dandanašnji na skrajno nizki ravni. Vse, kar je ponujajo novodobna izobraževanja v katerikoli stroki, je zgolj naučiti ljudi slepe poslušnosti in čim manj slediti izkušnjam preteklosti. Ideal bivanja in življenja danes ni več skupnost, temveč individualizem, tako miselni kot ekonomski, kar pa glede na vzorce v naravi že nakazuje prihodnost, ki nas čaka, če bomo vztrajali na tej poti. Znani permakulturni kmet Jeff Lawton je dejal: »Če bo vse človeštvo nadaljevalo s temi vzorci vedenja, bivanja in ustvarjanja, ga že v bližnji prihodnosti čaka dead end (mrtev konec), dobesedno **dead end**. Nič na tem planetu in ne v vesolju, ne more preživeti samo po sebi in biti samo sebi namen.«

Milan Zabavnik

KOMPAS

VAŠ PRAVI KOMPAS ZA POTOVANJA IN POČITNICE

OGLEDI IN VOŽNJA Z METROJEM
VKLJUČENA V CENI!

VSESLOVENSKI IZLET V BUDIMPEŠTO

7. 11. 2014

2 dni, hotel 3*, bus, že od **79 €**

ADVENTNI DUNAJ

6. 12. 2014

2 dni, hotel 3*, bus, že od **86 €**

Jesenski oddih *v Delfinu* *v Izoli veseli družbi!*

Dobrodošlica, notranji bazeni z ogrevano morskovo vodo, telovadba, samopostrežna večerja, ples...

Brezplačen Božičkov avtobus!
21.12.–28.12.2014

**Praznujte letošnji božič v prijetni družbi
veselih ljudi!**

Odhod avtobusa iz parkirišča pod Halo Tivoli bo od 10. uri, zadnji dan pa bo avtobus iz hotela odpeljal ob 10. uri. 10% popust za člane ZDUS. V času božičnih praznikov en otrok do vključno 12. leta biva brezplačno!

7 x polpenzion **231 eur**

7 x polni penzion **266 eur**

T 05 660 74 00, rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

UPOKOJENCI	25.10.– 30.11.14	1.12.– 27.12.14	28.12.– 2.1.15
Penzion v dvoposteljni sobi	40 €	38 €	51 €
Polpenzion v dvoposteljni sobi	35 €	33 €	46 €
OSTALI GOSTJE			
Penzion v dvoposteljni sobi	40 €	38 €	56 €
Polpenzion v dvoposteljni sobi	35 €	33 €	51 €

Doplačila (na dan): enoposteljna soba (11 EUR), turistična taksa (1,01 EUR) in silvestrska večerja. Upokojenci, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokojencev, imajo **10% popusta na penzijske storitve.**

**Odlična
ponudba**

DRUGA OSEBA PLAČA SAMO POL!

2.11. – 5.11.2014   3 x polpenzion   3 x polni penzion

**Dve osebi v
dvoposteljni sobi**   ~~210~~ **157,5 €**   ~~240~~ **180 €**

Dotatni popusti se izključujejo. Doplačila (na dan): turistična taksa (1,01 EUR).

D
delfin ***
HOTEL